Doprovodná aktivita 1: Novináři na Zárubku

Cíle: práce se zdroji, práce s textem, skupinová práce, diskuze, osvojení si základních znalostí o práci se zdroji v bulvárních a seriózních médiích, vyzkoušení si práce na přípravě novinového článku, uvědomění si, jak se stereotypní zobrazení tématu podílí na vytváření stereotypů.

Věková kategorie: 8 a 9 ročník ZŠ, SŠ
Čas: 1-2 vyučovací hodiny (koresponduje s průřezovým tématem mediální výchova)
Pomůcky: Nakopírované texty s příběhem (pro všechny), tužka, fixy, nůžky, lepidlo, čtvrtky A3 nebo flipchartové papíry do skupin, kopie Obrazové přílohy s fotografiemi okopírované do čtyř skupin.

Průběh:

Vyzvěte studenty/žáky, aby si přečetli text Romové v Ostravě, a vyzvěte je, aby si pečlivě přečetli hlavně část o Zárubku.

Rozdělte studenty to čtyř přibližně stejně početných skupin. Sdělte jim, že tématem hodiny je práce se zdroji a příprava novinového článku pro různé typy médií. Představte si, že o tématu popsaném v textu, který jste právě dočetli, mají napsat novinový článek také novináři ze čtyř českých deníků. Dvě skupiny budou představovat pracovní tým novinářů z takzvaných bulvárních deníků, dvě skupiny budou tvořit pracovní týmy novinářů z takzvaných seriózních deníků.

Vyzvěte studenty, aby si vybrali, jaký bulvární/ seriózní deník chtějí zastupovat. Můžou si vybrat mezi existujícími médii, ale mohou zastupovat i smyšlený deník.

Společně charakterizujte hlavní rysy seriózních deníků (zapisujte na tabuli v bodech) a bulvárních (masových) deníků. Pokud máte k dispozici internet a více času, nechte studenty/žáky vyhledat jejich charakteristické rysy (na wikipédii či na jiných internetových stránkách). Společně diskutujte hlavní body.

Pokud tak studenti/žáci neučiní, poukažte na tyto charakteristiky:

BULVÁRNÍ/ MASOVÝ DENÍK se vyznačuje velkými nápadnými titulky, ilustracemi a fotografiemi, jednoduššími texty i tématy (zprávy o životě známých osobností, skandály, pomluvy, negativní zprávy), kterými se noviny snaží nalákat co možná největší počet čtenářů. Dále se vyznačují nízkou cenou, velkým prostorem věnovaným reklamě.

SERIÓZNÍ DENÍK: obrací se na vzdělané čtenáře, nabízí delší a analytičtější texty s větším množstvím informací, S fotografiemi i dalšími grafickými prvky pracují spíše umírněně, hlavní důraz je kladen na text.

Rozdejte nyní skupinám čtvrtku A3 nebo flipchartový papír a vyzvěte studenty, aby z pozice svého média napsali článek o Zárubku. Článek musí obsahovat:

- Nadpis

- Fotografii/nebo fotografie
- Text článku. Pokuste se použít do článku rozestříhané části pracovního textu o Zárubku. Je možné používat i jen slova nebo slovní spojení, nikoliv jen celé věty či odstavce. Text jakkoliv doplňte vlastními slovy, graficky zpracujte nadpisy. Délka nesmí překročit formát papíru.

Ve skupině si studenti mohou rozdělit funkce stejně jako v redakci: někteří budou psát text článku, někteří budou jazykovými korektory, grafik (odpovědný za volbu písma, barev nadpisů atp.), obrazoví redaktoři vyberou vhodnou fotografii k článku a připraví pod ní popisek.

Stanovte časový mantinel odpovídající schopnostem a časovým možnostem vašich studentů. Práci lze rozložit i do dvou hodin, ne nutně na sebe navazujících. Další rozšiřující možností je možnost začlenit do textu také texty s výpověďmi pamětníků (Josef Kotlár, Anna Balážová).

Po dokončení skupiny prezentují své články ostatním skupinám (nejen text, ale i grafické zpracování, včetně výběru fotografie/í).

Proveďte závěrečnou reflexi:

Jak se vám pracovalo ve vaší skupině? Jak jste si rozdělili práci? Shodli jste se na všem?

Čím se lišily jednotlivé články? Lišily se od sebe i články pro dva bulvární deníky a pro dva seriózní deníky? Proč a v čem?

Jaké části textu nebo jaká slova a slovní spojení z původního textu jste využili? Proveďte reflexi podle typů deníků.

Na jaké jevy a témata se upíná bulvární deník? Jaká slova volí? Uveďte příklady.

Jak o tématu referuje seriózní deník? Jaká slova volí? Uveďte příklady.

Jaký vliv mohou mít média na vnímání problematiky sociálního vyloučení u veřejnosti? Popište svou zkušenost s články o sociálním vyloučení v českých denících.

Na závěr zdůrazněte studentům/žákům, že Romové čelí stereotypnímu zobrazování a mediálnímu očerňování a zkreslování, zejména v bulvárních denících, a to nejen v České republice.

Také zdůrazněte, že při práci s tímto tématem by novináři měli být nanejvýš odpovědní a neměli utvrzovat veřejnost v negativním pohledu na příslušníky menšin. Lidem žijícím v sociálním vyloučení nejvíce pomůže, pokud o nich budou média informovat v širokém okruhu témat, který zahrne i složitou a provázanou síť původů jejich problémů, než když budou opakovaně zařazováni do zjednodušených (povětšinou negativních) kategorií. Při přijímání jakéhokoli mediálního sdělení je třeba mít na paměti, že jeho autorem je konkrétní člověk (nebo skupina lidí), který nikdy nemůže být zcela objektivní. Platí totiž, že objektivita musí být pro novináře cílem, ke kterému musí neustále směřovat, ale který nikdy nemůžou zcela dosáhnout: novinář se v textu o malém rozsahu vždy dopouští zjednodušení.